

Preventie- en Handhavingsplan Alcohol Gemeente Houten

2014-2018

Inhoud

Inleiding.....	3
Alcohol en jongeren: probleemanalyse.....	4
Preventie- en handhavingsplan alcohol: wettelijke verplichtingen en looptijd.....	5
Waarom is de integrale aanpak van beleid en uitvoering zo belangrijk?.....	8
Doelstellingen Preventie- en Handhavingsplan Alcohol.....	11
Alcohol Preventie: Helder Houten.....	12
Toezicht en Handhaving.....	14
Communicatie.....	22

Bijlagen:

1. Bestuurlijke sanctietabel toezicht- en handhavingsbevoegdheden DHW

1. Inleiding

Op 1 juli 2013 is de (nieuwe) Drank- en Horecawet op een belangrijk punt gewijzigd. De inhoud van die wijziging is, dat gemeenten per 1 juli 2014 een *Preventie- en handhavingsplan alcohol* (hierna ook: 'PHP') op moeten stellen. Dit plan moet volgens artikel 43a van de Drank- en Horecawet de hoofdzaken van het beleid bevatten dat zich richt op de preventie van alcoholgebruik -met name onder jongeren- en de handhaving van de wet. Voorts vormt het PHP een weergave van zowel de preventie- als handhavingsacties die de gemeente onderneemt in dit verband.

Van belang is verder, dat op 1 januari 2013 de nieuwe Drank- en Horecawet (hierna: DHW) in werking is getreden. Vanaf dat moment kregen gemeenten er in het kader van deze wet een aantal taken- en bevoegdheden bij, zoals bijvoorbeeld het toezicht houden op de Drank- en Horecawet¹. Ook werden gemeenten per 1 januari 2013 verplicht om zogenaamde paracommerciële bepalingen op te stellen (bijvoorbeeld door opname van deze bepalingen de bestaande Algemene Plaatselijke Verordening). Deze bepalingen reguleren – kort samengevat – de paracommerciële horeca (denk aan sportkantines en dorpshuizen). De gemeente Houten heeft de genoemde wijzigingen inmiddels allemaal geïmplementeerd.

1.2. Leeswijzer

Dit Preventie- en Handhavingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

- een toelichting op het belang van preventie en handhaving als het gaat om jongeren en alcohol (hoofdstuk 2);
- een kort overzicht van de wettelijke verplichtingen voor het Preventie- en Handhavingsplan en de relatie met het gemeentelijk gezondheidsbeleid (hoofdstuk 3);
- een algemene inleiding over de link tussen preventie en handhaving en het belang van samenwerking in de regio (hoofdstuk 4);
- doelstellingen van dit preventie- en handhavingsplan (hoofdstuk 5);
- het preventiedeel met een toelichting op Helder Houten en de wijze waarop dit past in de wettelijke verplichtingen rond het PHP (hoofdstuk 6);
- het handhavingsdeel met informatie over handhavingsacties en activiteiten (hoofdstuk 7);
- informatie over de inzet van communicatie (hoofdstuk 8) ten aanzien van het PHP.

¹ Tot 1 januari 2013 was dit een taak van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA).

2. Alcohol en jongeren: probleemanalyse

2.1 Ontwikkelingen in het alcoholgebruik onder jongeren

Sinds 1988 is onder Nederlandse jongeren het alcoholgebruik flink toegenomen. Jongeren gingen in de loop van de afgelopen decennia *meer, vaker én op jongere leeftijd* drinken. In 2003 waren Nederlandse jongeren zelfs koplopers in Europa, als het ging om bingedrinken, oftewel het op een avond meer dan vijf drankjes drinken.

Afgelopen decennium is sterk ingezet op het voorkomen van drinken door jongeren onder de 16 jaar. Gevolg was dat drankgebruik onder jonge pubers sterk afnam, vooral onder de jongste groep: in 2003 had 36% van de 12-jarige jongens de afgelopen maand gedronken, in 2011 was dat geslonken tot 9,4%. Bij 12-jarige meisjes daalde het aandeel actuele drinkers van 25,4% naar 5,8%. In geen ander Europees land nam drankgebruik onder jonge drinkers zo spectaculair af.

Naast deze positieve ontwikkelingen is er ook minder goed nieuws. De trend is weliswaar dat jongeren later starten met drinken, ze drinken dan echter nog te vaak en te veel.

Onder jongeren van 16 jaar en ouder veranderde er namelijk weinig. En dat is zorgelijk omdat er steeds meer bekend wordt over de negatieve gevolgen van (overmatig) drankgebruik onder jongeren, zowel in fysieke- als in sociale zin.

Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Een op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'².

Alcoholgebruik is ongunstig voor de ontwikkeling van de hersenstructuren. Vooral het drinken van veel alcohol in korte tijd is slecht voor het brein. Pubers met alcoholproblemen scoren lager dan andere jongeren op taalvaardigheid, intelligentie, aandacht en ruimtelijk inzicht.

Overmatig alcoholgebruik kan dus gevolgen hebben voor het brein, maar vergroot ook de kans op verkeersongevallen, letselschade, geweld (waaronder ook seksueel geweld) en onveilig vrijen. Vooral jongeren die veel drinken zijn vaker bij deze vormen van riskant gedrag betrokken.

2.2. Cijfers over alcoholgebruik in onze regio

² Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank. De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatige dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie (Van Dijk e.a. 2005).

Vanuit de GGD regio Utrecht wordt regelmatig onderzoek gedaan naar het drankgebruik van jongeren en van de houding van volwassenen. Landelijke trends, zoals hierboven geschetst, blijken zich in onze regio eveneens voor te doen.

Alcohol gebruik			
	2008	2012	2012
	Houten	Houten	Midden Nederland
Alcohol gebruik ooit, onder 16 jaar (%)	52	35	40
Alcohol gebruik afgelopen 4 weken, onder de 16 jaar (%)	29	26	28
Ouders keuren alcoholgebruik onder de 16 jaar niet af (% van de drinkers)	52	34	36
Overmatig alcoholgebruik ³ tussen de 18 en 65 jaar (%)	7	8	8
Bingedrinken ⁴ onder de 16 jaar (% van de totale populatie)	14	16	18
Bingedrinken (% van de populatie drinkers)	51	66	67

Met de komst van het extra contactmoment voor 15/16 jarigen in de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) ontstaat voorts een extra meetmoment op dit thema. Een van de vragen die aan bod komt, is het actuele drank en drugsgebruik van jongeren op deze leeftijd. Zeker wanneer jongeren daarnaast psychisch vastlopen, is het reden tot zorg. De GGD signaleert allereerst waarna tot handelen overgegaan wordt. De gegevens over het drankgebruik zullen vanaf eind 2014 voortaan jaarlijks verstrekt kunnen worden, waardoor gemeenten beter in staat zijn te sturen.

3. Preventie- en handavingsplan alcohol: wettelijke verplichtingen en looptijd

3.1. Wettelijke verplichtingen

³ Overmatig alcoholgebruik is voor vrouwen meer dan 14 glazen en voor mannen meer dan 21 glazen alcohol per week

⁴ Bingedrinken is minimaal 5 glazen alcohol bij één gelegenheid

Zoals gezegd, is in de gewijzigde Drank- en Horecawet van 1 januari 2014⁵ opgenomen dat de gemeenteraad iedere vier jaar een *Preventie- en handhavingsplan alcohol* vaststelt (artikel 43a DHW). Dit plan bevat aldus de hoofdzaken van het beleid dat zich richt op de preventie van alcoholgebruik -met name onder jongeren- en de handhaving van de wet. Het plan kan tussentijds worden gewijzigd. Het preventie- en handhavingsplan dient uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van de wet voor de eerste keer vastgesteld te worden. Daarna dient sprake te zijn van een samenloop met de lokale Nota Gezondheidsbeleid (zie § 2.2 voor een toelichting hierop).

De wet bevat de volgende verplichtingen ten aanzien van de inhoud van het *Preventie- en handhavingsplan alcohol*

- a. Wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsplan.
- b. Welke acties ondernomen worden om alcoholgebruik te voorkomen, met name onder jongeren en al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's vanuit de Wet Publieke Gezondheid (artikel 2, tweede lid, onderdeel d).
- c. De wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen.
- d. Welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

In de memorie van toelichting⁶ is ten aanzien van het preventie- en handhavingsplan alcohol het volgende opgenomen:

Ten aanzien van ***alcoholpreventie*** wordt bepaald dat het plan de volgende elementen bevat:

⁵ Voorstel van wet van de leden Voordewind, Van der Staaij, Bouwmeester en Uitslag houdende wijziging van de Drank- en

Horecawet teneinde enkele leeftijdsgrenzen te verhogen van 16 naar 18 jaar en de preventie en handhaving te verankeren,

Kamerstukken II 2011/12, 33 341, nr. 2, p.2.

⁶ Kamerstukken II 2011/12, 33 341, nr. 3, p.11.

- de hoofdzaken van het preventiebeleid alcohol, met name richting jongeren (hier kan bijvoorbeeld gemeld worden op welke subdoelgroepen het beleid zich richt);
- de doelstellingen van het preventiebeleid alcohol;
- welke acties worden ondernomen (specifiek gericht op alcoholpreventie of in samenhang met andere preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering).

Deze onderdelen zijn uitvoerig opgenomen in de kadernotitie preventiebeleid genotmiddelen en activiteitenoverzicht 'Helder Houten' (zie hoofdstuk 5 voor de algemene doelstellingen en hoofdstuk 6 voor een toelichting op het preventiedeel van dit PHP).

Ten aanzien van **handhaving** wordt bepaald dat het plan de volgende elementen bevat:

- de hoofdzaken van het handhavingsbeleid;
- de doelstellingen van het handhavingsbeleid;
- de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd;
- welke handhavingsacties in de door het plan beschreven periode worden ondernomen.

Deze onderdelen zijn uitvoerig opgenomen in hoofdstuk 7.

3.2. Looptijd Preventie- en Handhavingsplan in relatie tot lokaal gemeentelijk gezondheidsbeleid

Zoals hierboven gemeld, is de wettelijke verplichting vanuit Drank- en Horecawet om iedere vier jaar een PHP alcohol door de gemeenteraad vast te laten stellen. De nieuwe Drank- en Horecawet verbindt de ontwikkelingscyclus van het volgende PenHplan op die van de lokale nota's gemeentelijk gezondheidsbeleid.

Ook gemeentelijke nota's gezondheidsbeleid kennen vanuit de wet Publieke Gezondheid (WPG) een wettelijk verplichte cyclus van –in principe- vier jaar. Deze cyclus hangt direct samen met de presentatie van een landelijke beleidsnota gezondheidsbeleid door de minister van VWS waarna gemeenten in de regel twee jaar de tijd krijgen om eigen beleid op te stellen.

De gemeenteraad van Houten zal aan het einde van de zomer van 2014 besluiten over het gezondheidsbeleid 2014-2015. Het voornemen is om vanaf 2015 het gezondheidsbeleid integraal onderdeel uit te laten maken van het Wmo-beleid.

4. Waarom is integrale aanpak van beleid en uitvoering zo belangrijk?

4.1. De link tussen preventie en handhaving

Wetenschappelijke studies laten zien dat een integrale benadering van de problematiek rondom alcohol een cruciaal kenmerk is van effectief alcoholbeleid (Reynolds, 2003). Recent onderzoek van het RIVM Centrum voor Gezond Leven, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en het Trimbos-instituut bevestigt dat beleid op het gebied van alcoholmatiging het meest effectief is als het integraal wordt aangepakt⁷ (Mulder, Bovens, Franken & Sannen, 2013).

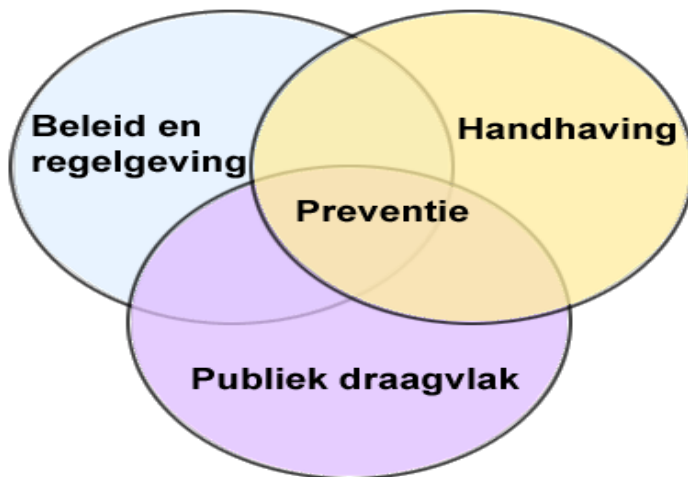
De belangrijkste pijlers waarop alcoholbeleid dient te zijn gebaseerd, zijn regelgeving (grenzen stellen), handhaving (grenzen bewaken) en publiek draagvlak (grenzen overdragen) (Figuur 1).

Het creëren van bewustwording bij alcoholverstrekkers (inclusief sport- en onderwijsinstellingen) en ouders is een noodzakelijke voorwaarde voor gedragsverandering, die ingegeven wordt door een helder beleid over alcoholpreventie bij jongeren. Door het versterken van de handhaving via de mogelijkheden in de Drank- en Horecawet, kunnen aanvullende effecten bereikt worden op het terugdringen van de beschikbaarheid van alcohol voor jongeren.

Dit is ook het uitgangspunt van het landelijke alcoholpreventiebeleid. Naast het voorkomen van schadelijk alcoholgebruik vanuit het perspectief van de volksgezondheid en het jeugdbeleid, is het landelijke beleid ook gericht op het terugdringen van criminaliteit en verstoringen van de openbare orde.

⁷ Zie de brochure Effectief Alcoholbeleid: hoe pakt u dat aan?, te downloaden via

<http://www.loketgezondleven.nl/gemeente-en-wijk/gezonde-gemeente/alcohol/>. U kunt op deze pagina ook een korte film bekijken over effectief alcoholbeleid.

Figuur 1. Integraal beleidsmodel voor effectief lokaal alcoholbeleid (Reynolds, 2003).

Maatregelen gericht op het beperken van de beschikbaarheid van alcohol zijn het meest effectief.

Alcoholgebruik is niet alleen een persoonlijke en bewuste keuze. Drinkgedrag wordt voor een groot deel ook bepaald door de omgeving, zoals de ouders, de prijs van alcohol, het productaanbod, verkoopregels, normen, tradities en het sociale netwerk. De WHO laat in een overzichtsstudie naar alcoholbeleid zien dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van alcoholgebruik (Babor e.a., 2010). De volgende omgevingsfactoren zijn van invloed op het drinkgedrag van jongeren:

- de prijs van alcohol;
- het beschikbare assortiment;
- het aantal verkooppunten;
- de leeftijdsgrenzen en naleving en handhaving daarvan;
- de aanwezige promotie van alcohol;
- de normen in de sociale omgeving van het individu (bijvoorbeeld van ouders);
- het overheidsbeleid.

Een eenzijdige aanpak gericht op slechts één of twee van dergelijke factoren is gedoemd te mislukken. Preventiestrategieën die gebaseerd zijn op handhaving van wet- en regelgeving, training van alcoholverstrekkers, instellen van alcoholvrije zones en intensieve media-aandacht zijn potentieel succesvol (Holder e.a., 1999).

Tabel 1 geeft een overzicht van beleidsmaatregelen en hun effectiviteit zoals aangetoond in wetenschappelijk onderzoek (Babor e.a., 2010).

4.2. Het belang van samenwerking binnen een grotere regio

Jongeren beperken zich in hun dagelijks leven uiteraard niet tot hun eigen omgeving: ze wonen ergens en verplaatsen zich naar elders voor school, sport of uitgaan. De effecten van preventie- en handavingsmaatregelen nemen toe als alcoholverstrekkers en jongeren geconfronteerd worden met gelijksoortige regels en sancties in de wijde omgeving. Om die reden werkt de gemeente Houten hard aan samenwerking met andere gemeenten in district Lekstroom (gemeenten Nieuwegein, Vianen, Lopik, IJsselstein en Houten). Die samenwerking leidt uiteindelijk tot de volgende resultaten:

- duidelijkheid aan alle partijen wat gebruikers en verstrekkers mogen verwachten van de gemeenten
- het voorkomen van het zgn. 'waterbedeffect' waarbij jongeren zich verplaatsen naar locaties waar de handhaving minder streng wordt toegepast of de boetes lager zijn en drankverstrekkers makkelijker drank verstrekken;
- duidelijkheid over wat de bovenlokale handavingspartners (politie en openbaar ministerie) van de gemeenten in de regio kunnen verwachten.

Op dit moment hanteert de gemeente Houten zoals gezegd haar eigen gezondheidsbeleid, te weten de kadernotitie genotmiddelen 2011-2014 ('Helder Houten'). In Houten zal het besluit over regionale samenwerking – het gaat dan om het preventieprogramma 'Nuchter Verstand' – worden meegenomen in de besluitvorming over het gezondheidsbeleid. Zoals aangegeven in paragraaf 3.2 zal de raad van Houten hierover beslissen aan het einde van de zomer van 2014.

5. Doelstellingen Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

Het hoofddoel van dit preventie- en handhavingsbeleid is:

‘Het tegengaan en voorkomen van alcohol door jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar, waarbij de focus zal liggen op het zo lang mogelijk uitstellen van alcoholgebruik.’

Het Preventiebeleid genotmiddelen ‘Helder Houten’ richt zich naast alcoholgebruik ook op roken en drugsgebruik. Dit PHP is alleen gericht op alcoholgebruik. Uitgaande van voorgaande hoofddoelstellingen hebben we voor de komende vier jaar de volgende doelstellingen en ambities geformuleerd. Deze doelstellingen sluiten zowel aan bij Helder Houten als bij het regionale project Nuchter Verstand.

1. Ouders en jongeren zijn zich bewust van de risico's en gevolgen van alcohol- en drugsgebruik.
 - o Situatie nu: 66% van de ouders keurt het alcoholgebruik van hun kinderen beneden de 16 jaar af.
 - o Doel 2018: de gemeente Houten wil dat in 2017 70% van de ouders het alcoholgebruik van kinderen beneden de 16 jaar afkeurt.
2. Het aantal jongeren dat ooit onder de 16 jaar heeft gedronken is afgenomen.
 - o Situatie nu: 35% van de jongeren onder de 16 jaar heeft wel eens gedronken
 - o Situatie 2018: de gemeente Houten wil dat in 2017 slechts 30% van de jongeren onder de 16 in zijn leven ooit heeft gedronken.
3. Correcte naleving en handhaving van de wettelijke leeftijdsgrenzen met betrekking tot de verkoop van alcohol.
 - o In 2012 is bij een mysteryshop onderzoek naar voren gekomen dat 72% van de bezochte drankverstrekkers de wet naleefde
 - o Doel 2019: de gemeente Houten wil dat in 2017 75% van de bezochte drankverstrekkers de wet naleeft.

Resultaten zullen gemeten worden op de volgende manieren:

- Via de reguliere metingen van de GGDrU. (GGD regio Utrecht)
- Daarnaast worden de activiteiten die in het PHP staat gemonitord; zijn activiteiten uitgevoerd? Dienen ze bijgesteld te worden? Dienen er activiteiten toegevoegd te worden?

6. Alcohol Preventie: Helder Houten

De gemeente Houten voert vanaf 2006 beleid gericht op de preventie van genotmiddelen. Het project 'Helder Houten' is een meerjarenaanpak tot en met 2014 en richt zich op de doelgroep 10-18 jaar. De aanpak is een verdere concretisering van de doelstelling zoals geformuleerd in het de gezondheidsbeleid nota 'Verleiden tot gezond gedrag':

"Als gevolg van voorlichting, preventie en handhaving drinken jeugdigen onder 16 jaar geen alcohol en neemt het alcoholgebruik van jeugdigen tussen 16 en 18 jaar meetbaar af tot het niveau van verantwoord alcoholgebruik."

De resultaten die in 'Helder Houten' gekoppeld zijn aan de doelstellingen, zijn de volgende:

- Alcoholpreventie ten behoeve van de jeugd en volwassenen staat op de agenda;
- Geen verdere toename van het aantal jeugdigen van 16 jaar en jonger dat alcohol drinkt;
- Alcoholgebruik onder jongeren van 16 jaar en ouder wordt zo lang mogelijk uitgesteld;
- Geen verdere toename overmatig alcoholgebruik onder volwassenen / senioren;
- Geen verdere toename bingedrinken;
- Toename van bewustwording en draagvlak bij de doelgroepen, in het bijzonder de ouders wanneer het gaat om jeugd.

Helder Houten gaat uit van een integrale aanpak van alcohol- en drugsgebruik en speelt in op de verschillende factoren die dat gebruik beïnvloeden: maatschappelijke norm, persoonlijke motivatie, beschikbaarheid van alcohol en drugs en toezicht. Om deze aanpak concreet te maken, kan een gemeente vier 'pijlers' inzetten:

- Inrichting van de omgeving;
- Regelgeving en handhaving;
- Voorlichting en educatie;
- Signalering, advies en ondersteuning.

Op elk van deze pijlers zijn activiteiten ingezet om de omschreven resultaten te behalen. De belangrijkste activiteiten zijn:

- Samenwerking tussen onderwijs, gemeente, jongerenwerk, CJG, Sportpunt Houten, Stichting Voorkom, GGD Midden Nederland en Victas (voorheen Centrum Maliebaan) om de beschikbaarheid van alcohol en drugs te beperken en het gebruik van alcohol door jongeren zo lang mogelijk uit te stellen en het gebruik van drugs te voorkomen.
- Preventielessen op alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs door Stichting Voorkom en de GGD Midden Nederland. Een ouderavond is onderdeel van het programma. Op verzoek van de school is op sommige scholen ook aandacht voor gameverslaving.
- Aandacht voor alcoholpreventie bij sportverenigingen. Kantinemedewerkers hebben een cursus verantwoord alcoholgebruik gevolgd. Hetzelfde geldt voor barmedewerkers van Enter.

-
- Het jongerenwerk van Van Houten&co maakt alcohol en drugsgebruik bespreekbaar en verwijst zo nodig door naar Victas.
 - Het preventiebeleid en het toezicht en handhavingsbeleid sluiten zoveel mogelijk op elkaar aan.
 - Voorlichting aan ouders vanuit het CJG, onder andere op de website van het CJG. Dit varieert van voorlichting over de gevolgen van alcohol drinken tijdens de zwangerschap tot tips voor alcohol en opvoeding.

Bij het vaststellen van het PHP neemt de gemeente Houten de doelstellingen, aanpak en activiteiten zoals in 'Helder Houten' omschreven, als uitgangspunt.

In 2014 wordt een nieuwe kadernota gezondheidsbeleid vastgesteld door de gemeenteraad. Vanuit de Lekstroom gemeenten is eind 2013 ambtelijk afgesproken deel te nemen aan de gezamenlijke aanpak in de regio op de ontwikkeling van dit PHP. Daarbij is de intentie uitgesproken om, zoals gezegd, in te zetten op aansluiting op Nuchter Verstand, een gezamenlijk project van de gemeenten in de regio Utrecht-West. Winst is daarbij vooral te halen in eenduidige aanpak zoals in paragraaf 4.2 besproken. Daarnaast is regionale samenwerking aantrekkelijk om de boodschap van alcoholpreventie uit te dragen, bijvoorbeeld door aandacht in de media te genereren bij activiteiten. Besluitvorming over aansluiting bij Nuchter verstand maakt onderdeel uit van het besluitvormingstraject rond de nieuwe kadernota gezondheidsbeleid.

7. Toezicht en Handhaving

Het PHP dient ten aanzien van **handhaving** te bevatten (1) de hoofdzaken van het handhavingsbeleid, (2) de doelstellingen van dat beleid, (3) de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en (4) welke handhavingsacties in door het plan beschreven periode wordt ondernomen. In de hiernavolgende paragrafen zijn voorgaande punten zo mogelijk *integraal* weergegeven en in concrete acties en doelstellingen vertaald.

7.1. Hoofdzaken, doelstellingen en acties

De gemeente Houten heeft op basis van een inventarisatie van risico's rond alcoholgebruik haar alcoholgerelateerde handhavingsbeleid bepaald. De gemeente is daarbij als volgt te werk gegaan. Ten eerste zijn de typen drankverstrekkers bepaald die in de gemeente Houten voorkomen. Met behulp van het aangeven van plussen en minnen is bezien hoe groot het risico in voorkomende gevallen is. Deze risico's zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Bedrijfstype	Risico's				
	Gezond-heid	Leefb. / Openb. orde	Ruimtelijk e kwaliteit	Oneerlijke concurrentie	Totaal gewogen risico
Café's/bars - regulier	++	++	+	0	11
Restaurants, bistro's, lunchrooms	+	+	+	0	6
Snackbars, cafetaria's, fastfood, grillrooms	++	++	++	+	13
Partycentra	++	0	0	0	3
Supermarkten, warenhuizen	++	+	0	0	8
Slijterijen	++	+	0	0	8
Sportverenigingen	+++	++	+	++	16
Overige paracommerciële instellingen (kerken, buurthuizen, ed.)	+	+	+	+	7
Hotels	0	+	+	0	3
Evenementen – scholen (schoolfeesten)	+++	+	0	0	11
Evenementen - overige	+++	+	0	0	11

Legenda:

- +++ : risico heel hoog
- ++ : risico hoog
- + : risico aanwezig
- 0 : laag tot geen risico

Op basis van bovenstaande risicoanalyse heeft de gemeente Houten vier pijlers vastgesteld waarin doelen, acties en resultaten ten aanzien van handhaving en preventie zijn vastgelegd. Omwille van de duidelijkheid zijn niet alleen de handhavingsacties, maar ook meer concrete preventieacties in onderstaande tabellen aangegeven. Op deze manier wordt een integraal overzicht geboden van de acties die de gemeente onderneemt op gebied van handhaving, maar ook op het daarmee corresponderende preventiedeel. Volgens de gemeente Houten zijn namelijk preventie en handhaving innig met elkaar verbonden. Immers: handhavingsacties of handhavingsbeleid staat niet op zichzelf. Handhaving heeft alleen zin, wanneer een concrete preventiedoelstelling of actie wordt getoetst op naleving. Pas dan is handhaving een middel tot een (preventie-)doel.

Hierna zijn de pijlers – voorzien van subdoelen, activiteiten en resultaten – weergegeven.

Pijler 1 Inrichting van de omgeving

Subdoel	Er wordt gestreefd naar een alcoholveilige omgeving voor jongeren onder de 18 jaar. Daarnaast wordt er gewerkt aan een veilig (m.b.t. alcohol en drugs) uitgaansgebied voor jongeren tussen de 16 en 18 jaar.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Ouderbetrokkenheid stimuleren en verhogen; thema komt jaarlijks aan bod bij een informatie- of ouderavond; - Scholen stimuleren om alcoholvrij te worden; - Trainen van jongerenwerkers, barpersoneel; (Instructie Verantwoord Alcoholschenken en signalering) - Samenwerking met sportverenigingen stimuleren via Sportpunt Houten, bijvoorbeeld via bestuursreglement.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is in kaart gebracht welke intermediairs en barpersoneel (sportverenigingen) getraind willen worden. Bijv. elke 2 jaar training voor barpersoneel herhalen. ☐ 100% (van de voortgezet onderwijsscholen zijn alcoholvrij en schenken geen alcohol tijdens schoolfeesten. ☐ Jongeren gebruiken minder alcohol

Pijler 2: Regelgeving en Handhaving

Subdoel	Correcte naleving en handhaving van de wettelijke leeftijdsgrenzen met betrekking tot de verkoop van alcohol.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Toezichthouders inzetten, regelmatige controles, inventariseren mogelijkheden uitbreiden naar Lekstroom gemeenten; - vergunningen actueel houden; - In gesprek met sportverenigingen (Sportpunt Houten) over alcoholbeleid; - In gesprek met horecaondernemers en winkeliers over het verscherpen van de handhaving; - Inzetten van handhavingscommunicatie; - Duidelijke afspraken vastleggen met (reguliere) horeca, politie evt. vastleggen in convenant - Met de sportverenigingen (i.s.m. Sportpunt Houten) wordt een convenant

	gesloten
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">☐ Er wordt jaarlijks een tweejarig uitvoeringsprogramma handhaving opgesteld ter uitvoering van het in 2014 vastgestelde preventie- en handavingsplan.☐ Met het Sportpunt Houten – het overkoepelend orgaan van sportverenigingen in Houten – wordt, bij wijze van extra impuls, regelmatig gesproken over de naleving van de Drank- en Horecawet;☐ Paracommerciele inrichtingen zorgen zelf voor een correcte naleving van de aan hen gestelde regels afkomstig uit de Drank- en Horecawet;☐ Horecaondernemers en winkeliers zijn op de hoogte van het verscherpte toezicht;☐ Bekend is wat de locaties zijn waar jongeren zich op straat bevinden.

Subdoel	Adequate afstemming van handhaving tussen de gemeenten
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - informeren inwoners, instellingen, horeca over de gewijzigde wetgeving op lokaal niveau; - Ontwikkelen van een regionaal PHP; - Tweejaarlijks opstellen van een uitvoeringsplan handhaving; - Opstellen van een eenduidig sanctiebeleid ten aanzien van de handhaving van de Drank- en Horecawet.
Resultaten 2017	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is een plan van aanpak voor het uitvoeren van het gemeentelijk toezicht; ☐ Inwoners zijn geïnformeerd over de nieuwe Drank- en Horecawet; ☐ Sportkantinebeleid is geïnventariseerd en aangescherpt met aangepaste subsidie/vergunningvoorwaarden; ☐ Door verbeterd toezicht en uniform beleid is er een afname van alcoholverstrekking aan jongeren onder de 18 jaar. Het nalevingspercentage gaat omhoog naar 50% (volgens het STAP bedroeg het nalevingspercentage in 2011 30%); ☐ In voorkomende gevallen worden BOA's uitgewisseld tussen gemeenten (dit om 'anonimisering' van toezichthouders te bevorderen).

Pijler 3: Voorlichting en Educatie

Subdoel	Het vergroten van kennis over en bewustwording van de risico's van alcoholgebruik
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Op het basisonderwijs en voortgezet onderwijs wordt voorlichting gegeven over de risico's van alcoholgebruik en over omgaan met groepsdruk. Ook voor ouders zullen informatie-avonden worden georganiseerd. - Publiekscampagne ouders en jongeren, aansluitend bij landelijke campagnes van de overheid. - Speciale activiteiten/ evenementen voor jongeren; - Het aanbieden van schriftelijk informatiemateriaal op locaties waar potentiële risicogroepen komen, zoals in CJG's en de eerste- en tweedelijns gezondheidszorg;
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Er staan meer ouders achter de sociale normale norm: geen alcohol

2017	<p>onder de 18 jaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er hebben activiteiten plaats gevonden op alle scholen voor basis- en voortgezet onderwijs. ☐ Er zijn activiteiten georganiseerd voor jongeren.
-------------	---

Subdoel	Het creëren en behouden van publiek en politiek draagvlak voor het thema alcohol
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Regelmatig aandacht voor dit onderwerp in de media middels persberichten, nieuwsbrieven e.d.; - Het terugkoppelen van inventarisaties en onderzoeken over de omvang en gevolgen van de problematiek; - Bekendheid geven aan de inhoud van lokale beleidsmaatregelen en de normen die daaraan ten grondslag liggen (gemeentepagina, debatavonden, themabijeenkomst); - Draagvlak creëren bij samenwerkingspartners, college, gemeenteraad door berichtgeving en presentaties. - Communiceren over handhavingsactiviteiten.
Resultaten 2017	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Diverse beleidsterreinen zijn actief betrokken bij de aanpak van alcohol.

Subdoel	Er wordt een samenhangend preventieaanbod geboden door alle relevante organisaties.
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbieders van preventieactiviteiten worden geïnformeerd en stemmen af in de werkgroep preventiebeleid genotmiddelen; - Er wordt extra ingezet op het bereiken van ouders: middels bestaande activiteiten wordt gezocht naar meer integraal aanbod; - Organisaties zijn goed op de hoogte van de doorverwijsmogelijkheden.
Resultaten 2017	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Alle relevante organisaties die aanbod hebben voor het thema alcohol zijn in kaart gebracht. ☐ Organisaties zijn op de hoogte van elkaars aanbod en er is een goede doorverwijzing mogelijk.

Pijler 4: Signalering, Advies en Ondersteuning

Subdoel	Een goed functionerend netwerk van professionals die adequaat kunnen doorverwijzen
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Netwerkbijeenkomsten organiseren voor professionals voor het thema alcohol en drugs; - Inventarisatie doorverwijsmogelijkheden actueel houden; - Deskundigheidsbevordering intermediairs zoals docenten, jongerenwerkers (o.a. hulpverlening kinderen van verslaafde ouders); - Samenwerking met lokale gezondheidscentra; - Zorg Advies Teams (ZAT) optimaal benutten en voorzien van goede doorverwijsmogelijkheden; - Samenwerking CJG voor doorverwijzing en signalering.
Resultaten 2017	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is een goed functionerend netwerk binnen Houten. Op basis van een netwerkanalyse wordt het netwerk eventueel uitgebreid. ☐ Intermediairs en hulpverleners zijn op de hoogte van de verschillende doorverwijsmogelijkheden.

7.2. De wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd

De gemeente beschikt over een toezichthouder Drank- en Horecawet, die voldoet aan de eisen gesteld in de *Regeling toezichthoudende ambtenaren DHW*. Tweejaarlijks wordt een toezichtsprogramma opgesteld waarin is opgenomen welke drankverstrekkers gecontroleerd zullen worden, met andere woorden: het toezichtsprogramma maakt concreet waar en hoe er toezicht (en, zo nodig: gehandhaafd) wordt op de Drank- en Horecawet. Dit toezichtsprogramma (te weten een geconcretiseerd werkplan voor de bijzondere opsporingsambtenaren van de gemeente) wordt met de burgemeester afgestemd en dit jaar vastgesteld.

Verder wordt in het District Utrecht-West door de toezichthouders samengewerkt. Dit gebeurt in de vorm van reguliere overleggen waarbij kennis en ervaring wordt uitgewisseld. Tevens worden jaarlijks twee toezichtsprojecten afgesproken die door elk van de 10 gemeenten wordt uitgevoerd.

Ten slotte stelt de burgemeester een bestuurlijke sanctiestrategie vast. De reden hiervoor is om in de regio (Lekstroom en Utrecht-West) op een uniforme manier horeca-gerelateerde (strafbare) feiten te sanctioneren. Deze strategie verschilt van het uitvoeringsprogramma: de strategie geeft namelijk alleen weer welke sancties worden opgelegd bij een geconstateerde overtreding van een horeca-gerelateerd (strafbaar) feit. Wanneer, hoe en waarom een dergelijke sanctie wordt opgelegd is neergelegd in het uitvoeringsprogramma van de gemeente Houten. De sanctietabel is als bijlage 1 bij dit plan opgenomen.

8. Communicatie

Goed alcoholbeleid is niet vanzelfsprekend ook populair beleid onder alle burgers en ondernemers. Maar aan draagvlak voor beleid kan wel gewerkt worden. Zeker in het geval van nieuwe regels, zoals de 18 jaargrens voor alcoholverkoop, is het verstandig in te zetten op draagvlak verhogende maatregelen. Het is bekend dat de kennis rondom alcohol en de gevolgen van alcoholmisbruik kan bijdragen aan een groter draagvlak voor alcoholbeleid.

Communicatie over de handhavings- en preventieve activiteiten is dus belangrijk. De gemeente Houten wil graag (keten-)partners betrekken bij haar preventie- en handhavingsbeleid. Zij zet hiervoor de volgende middelen in:

- Binnen de handhavingsestafette – een jaarlijks door de provincie Utrecht georganiseerde handhavingsweek – zal de naleving op de Drank- en Horecawet frequent terugkomen;
- Er zal verder – voor zover mogelijk – worden meegedaan aan de landelijke alcoholmatigingscampagne zoals bij 'NIX 18';
- Regelmatig zal binnen het gemeentelijke horeca-overleg aandacht worden besteed aan de voortgang van de activiteiten, genoemd in het PHP;
- Het PHP zal via de werkgroep preventiebeleid genotmiddelen (st. Voorkom, GGDrU, politie, Sportpunt Houten, onderwijs, Victas, leerplicht en jongerenwerk) worden ondersteund en uitgedragen;
- Met het Sportpunt Houten zal (op gezette tijden) contact worden gezocht om te bezien hoe de preventie- en handhavingsacties ten aanzien van de sportverenigingen uitwerken;
- Scholen worden geïnformeerd over het PHP van de gemeente;
- Winkeliers en ondernemersverenigingen worden op frequente basis geïnformeerd over de uitwerking van het PHP door de gemeente;
- Aan bovengenoemde partners zal éénmaal per jaar een evaluatie van het PHP worden toegezonden, en
- Er wordt gestreefd naar het opstellen van een convenant met de sportverenigingen (i.s.m. met Sportpunt Houten).

BIJLAGEN

1. Uniforme bestuurlijke sanctiestrategie horeca-gerelateerde (strafbare-) feiten